

Goedkeuring van de Langlopende Handelsovereenkomst, op 3 oktober 1968 te Brussel ondertekend, tussen de Benelux Economische Unie en de Socialistische Republiek Roemenië, met Protocol

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

Bij brief van 22 augustus 1969 deelde de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de tweede ondergetekende mede, dat door een en dertig leden van de Tweede Kamer de wens te kennen is gegeven, dat de op 3 oktober 1968 te Brussel voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekende Langlopende Handelsovereenkomst tussen de Benelux-Economische Unie en de Socialistische Republiek Roemenië, met Protocol, overgelegd bij brieven van 14 juli 1969 (Bijl. *Handelingen I* 1968-1969 - nr. 167 en Bijl. *Handelingen II* 1968-1969 - 10 217 (R 705)), alsmede aan de Staten van Suriname en van de Nederlandse Antillen bij brieven van dezelfde datum, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat de toelichtende nota, die de bovengenoemde brieven vergezelde, een genoegzame toelichting op de overeenkomst vormt en derhalve als memorie van toelichting bij het onderhavige ontwerp van Rijkswet kan strekken.

De toelichtende nota luidde als volgt:

A. Algemeen

De tussen de Beneluxlanden en Roemenië op 30 september 1960 voor één jaar gesloten Handelsovereenkomst (*Trb.* 1960, 138) was aanvankelijk geldig voor de periode van 1 oktober 1960 tot 1 oktober 1961, doch is nadien telkens voor één jaar verlengd, laatstelijk voor het tijdvak van 1 oktober 1967 tot 1 oktober 1968.

Reeds enkele jaren is van Roemeense zijde aangedrongen op herziening van genoemde overeenkomst. Nadat de Beneluxlanden onderling overeenstemming hadden bereikt over de nieuwe handelspolitiek ten opzichte van Oost-Europa, in het kader waarvan in de loop van 1967 met Hongarije, Polen en Tsjechoslowakije nieuwe akkoorden (*Trb.* 1967, 118 resp. 159 en *Trb.* 1968, 8) zijn afgesloten, bleek het in het najaar van 1967 mogelijk aan deze Roemeense wens tegemoet te komen.

In verband met het feit, dat de onderhandelingen over de nieuwe overeenkomst eerst eind september 1967 konden beginnen, is de per 30 september 1967 aflopende handelsovereenkomst nogmaals met één jaar verlengd tot 1 oktober 1968. Hierbij zij aangetekend, dat het handelsverkeer zowel van de zijde van de Beneluxlanden als van de zijde van Roemenië sedertdien in feite heeft plaatsgevonden op basis van de principes van de nieuwe overeenkomst.

Evenals de invoer van produkten uit eerdergenoemde Oost-europese landen wordt ingevolge de nieuwe overeenkomst ook de invoer van een groot aantal Roemeense produkten vrijgemaakt van kwantitatieve restricties, waarbij de Beneluxlanden zich het recht tot intrekking van deze liberalisatie voor een of meer van die produkten hebben voorbehouden.

Bij de aanvang der onderhandelingen werd door Roemenië op een sterke uitbreiding (met bijna f 145 mln.) van de invoercontingenten voor Roemeense produkten aangedrongen, mede omdat de verdere economische ontwikkeling, welke zich sedert 1960 daar te lande heeft voltrokken, grotere uitvoermogelijkheden heeft geschapen. Aangezien van Beneluxzijde in het kader van de nieuwe handelspolitiek ten opzichte van

de Oosteuropese landen voor een aanzienlijk aantal Roemeense produkten vorenbedoelde invoerliberalisatie kon worden aangeboden, werd de door Roemenië gewenste uitbreiding der contingenten daarmee teruggebracht tot circa f 45 mln. Met een daarmee vergelijkbare verhoging van de Beneluxuitvoercontingenten wenste Roemenië echter niet in te stemmen. Voorts betrof de door Roemenië gewenste uitbreiding voor een deel produkten, waarvan de contingenten in de afgelopen jaren niet of nauwelijks gebruikt waren; voor een ander deel had zij betrekking op produkten, ten aanzien waarvan de Beneluxlanden in verband met de zeer gevoelige markt, met name textiel en schoenen, verhoging der invoercontingenten slechts in geringe mate konden toestaan. Een en ander heeft ertoe geleid, dat uiteindelijk overeenstemming bereikt is over een verhoging van de invoercontingenten voor Roemeense produkten met f 3 mln. voor 1968.

In de overeenkomst zijn algemene bepalingen ten aanzien van de handel van de Beneluxlanden met de Socialistische Republiek Roemenië opgenomen; in twee daarbij behorende goederenlijsten zijn de wederzijdse invoercontingenten vastgelegd.

In het bij de overeenkomst behorende protocol zijn de regelen opgenomen met betrekking tot de invoer in de Benelux van de Roemeense produkten, welke niet langer aan kwantitatieve beperkingen zijn gebonden; deze goederen maken te zamen circa 81 pct. uit van de totale invoer uit Roemenië in de Benelux in 1966.

De ontwikkeling van het handelsverkeer van de Benelux met Roemenië in de laatste jaren (in f mln.) moge uit de volgende statistische cijfers blijken:

	Nederl.		BLEU		Benelux	
	Imp.	Exp.	Imp.	Exp.	Imp.	Exp.
1963	13,6	13,9	31	30,2	44,6	44,1
1964	16,3	17,8	25,3	22,8	41,6	40,6
1965	20,6	15,5	12,6	22,5	33,2	38
1966	25,3	21,7	18,4	26,6	43,7	48,3
1967	40,5	38,3	29,2	100,4	69,7	138,7
1968	38,2	88,7	26,9	64,1	65,1	152,8

B. Toelichting op de afzonderlijke bepalingen van de Handelsovereenkomst

Voor zover naar de mening van ondergetekenden de bepalingen afzonderlijk toelichting behoeven diene het volgende:

Artikelen I en XII. Zoals hierboven reeds is aangegeven, is de Overeenkomst van 1960 met de daarbij behorende in- en uitvoerlijsten laatstelijk op 1 oktober 1967 voor een jaar verlengd tot 1 oktober 1968. Van Roemeense zijde wenste men het nieuwe akkoord met de verhoogde contingentslijsten te doen ingaan op 1 januari 1967. De Beneluxlanden konden weliswaar begrip hebben voor de Roemeense argumenten het meerjarig akkoord, evenals soortgelijke handelsovereenkomsten met andere Oosteuropese landen, voor drie kalenderjaren af te sluiten, doch achtten het bezwaarlijk, dat de verhoging van een aantal contingenten voor het gehele, bij de afsluiting der

onderhandelingen nagenoeg verstreken jaar 1967 met terugwerkende kracht zou gelden. Een compromis werd gevonden in de afspraak, dat de nieuwe jaarcontingenten, welke voor 1968 zijn vastgesteld, ook voor de laatste drie maanden van 1967 zouden gelden, derhalve voor een kwart van de voor 1968 vermelde bedragen en hoeveelheden. Aangezien men dit van Roemeense zijde niet in de overeenkomst wenste te zien opgenomen, is zulks in een briefwisseling tussen de voorzitters der delegaties vastgelegd.

Artikelen II en III. Ten aanzien van de Oosteuropese produkten wordt door de Benelux de oorsprong als enig nationaliteitsbeginsel toegepast. Van Roemeense zijde wenste men voor de Roemeense produkten het criterium van „oorsprong en herkomst” te zien opgenomen, doch te dien aanzien kon niet aan het Roemeens verzoek worden voldaan. In deze artikelen wordt derhalve slechts van Roemeense produkten, onderscheidenlijk van Belgische, Luxemburgse en Nederlandse produkten gesproken.

In *Artikel IV* wordt verwezen naar de op 30 september 1960 te Boekarest ondertekende Betalingsovereenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg, enerzijds, en de Roemeense Volksrepubliek anderzijds (*Trb.* 1960, 139). Ingevolge deze overeenkomst zal het betalingsverkeer plaatsvinden in de valuta, behorende bij de convertibele guldens – respectievelijk Belgische frankzone.

In *Artikel V* is op Nederlands verzoek in zeer algemene bewoordingen de bevordering van het dienstenverkeer neergelegd. In dit verband kan worden vermeld, dat op 23 april 1968 te 's-Gravenhage tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Socialistische Republiek Roemenië een overeenkomst betreffende het internationaal vervoer van goederen over de weg (*Trb.* 1968, 57) is ondertekend.

Met *Artikel VI* wordt voldaan aan de Roemeense wens vast te leggen dat invoer ten behoeve van wederuitvoer in principe niet ten laste van de contingenten wordt gebracht.

Ten aanzien van *Artikel IX* zij eraan herinnerd, dat een overeenkomst inzake economische, industriële en technische samenwerking door de Socialistische Republiek Roemenië met het Koninkrijk der Nederlanden reeds op 20 juli 1967 (*Trb.* 1967, 139) is gesloten.

Op verzoek van Roemenië werd de wederzijdse bereidheid de samenwerking van Roemeense bedrijven met bedrijven in de Benelux-landen te bevorderen, opnieuw in het handelsakkoord tot uiting gebracht.

Met betrekking tot *Artikel X* kan worden vermeld, dat de regeringen van Suriname en van de Nederlandse Antillen hebben medegedeeld het op prijs te stellen, dat de overeenkomst mede voor hun landen zal gelden.

In *Artikel XII* is rekening gehouden met de mogelijkheid, dat in E.E.G.-verband te zijner tijd tot herziening van bepaalde handelspolitieke verplichtingen zal dienen te worden overgegaan.

C. Toelichting op het Protocol, gehecht aan de Langlopende Handelsovereenkomst

Volgens de eerste alinea wordt de invoer in de Beneluxlanden van de Roemeense produkten, vermeld in de aangehechte lijst „R”, zonder kwantitatieve beperkingen toegestaan.

In de volgende alinea verklaren de Beneluxlanden zich het recht voor te behouden eenzijdig de invoerliberalisatie van één of meer der produkten van lijst „R” in te trekken. Ingeval van bijvoorbeeld marktverstoring door Roemeense aanbiedingen tegen te lage prijzen zou daarvan gebruik kunnen worden gemaakt.

De Beneluxautoriteiten zijn volgens de derde alinea verplicht, alvorens wijzigingen in de liberalisatielijst „R” aan te brengen, de Roemeense autoriteiten van hun besluit tot deliberalisatie in kennis te stellen.

Volgens de vierde alinea zullen de Overeenkomstsluitende Partijen, indien Roemenië dat wenst, onmiddellijk na een besluit tot deliberalisatie onderhandelingen openen ten einde in de alsdan ontstane situatie tot een bevredigende oplossing te geraken.

D. Toelichting op de annexbrieven

Naar het oordeel van de ondergetekenden kan wat de briefwisseling betreft worden volstaan met het volgende.

Ten einde de Nederlandse marmelade-industrie te beschermen tegen de sterk gestegen invoer van dit produkt uit Oosteuropese landen tegen lage prijzen is daarvoor een contingentering ingesteld. Om aan het Roemeense verlangen van een zo groot mogelijk contingent enigszins tegemoet te komen is in een brief de mogelijkheid van een beperkte invoer boven het contingent geopend onder voorwaarde, dat men zich zal houden aan de prijsregeling, welke daarvoor is overeengekomen.

In een brief van Roemeense zijde is een aantal goederen opgesomd ten aanzien waarvan de Roemeense onderhandlungsdelegatie wensen voor een grotere uitvoer ter tafel bracht dan de Beneluxlanden konden toestaan. Slechts indien zich daartoe gedurende de geldigheidsduur van dit akkoord een mogelijkheid mocht voordoen, zal de verhoging van de invoer van één of meer van deze goederen door de Beneluxlanden in welwillende overweging worden genomen.

De briefwisseling inzake de harmonieuze uitputting der contingenten is van belang voor de Beneluxuitvoercontingenten, daar hierin de in het verleden meer gedetailleerde quota zijn samengevoegd.

De invoer in Roemenië dient derhalve niet beperkt te worden tot grote hoeveelheden van enkele produkten uit de groepscontingenten.

Ten slotte heeft men van Roemeense zijde, nadat men bezwaar had gemaakt tegen het opnemen van een clause in het akkoord, waarin wordt vastgelegd wat dient te worden gedaan indien de invoer tot marktverstoring zal leiden, ingestemd met een briefwisseling, waarvan de tekst gelijk is aan die, welke ter zake in de Beneluxhandelsakkoorden met Polen, Hongarije en Tsjechoslowakije werd opgenomen.

De Minister van Economische Zaken,
L. DE BLOCK.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.